

Albanese akkefietjes

Het prachtige meer van Ohrid

‘Wat heb je in vredesnaam in Albanië te zoeken?’ vroegen verschillende kennissen mij toen ze hoorden dat onze vakantie naar dat onbekende land ging. Eigenlijk vroeg ik dat mezelf ook af, maar de hunkering naar het onbekende was sterk. Niet alleen wilde ik graag opnieuw een land bezoeken waar ik nog niet eerder was geweest, maar ik was ook benieuwd hoe het land de zwarte schaduw van veertig jaar meedogenloze onderdrukking had overwonnen. De communistische dictatuur van Enver Hoxha is gelukkig verleden tijd. In die tijd waren zelfs alle uitingen van godsdienst verboden.

Daar is nu niets meer van te merken. Het religieuze leven bloeit als nooit tevoren. Godsdienst groeit vaak tegen de verdrukking in. Volledige vrijheid van geweten is kennelijk een grotere bedreiging dan onderdrukking. Toch zijn er kennelijk nog mensen die naar de oude tijd terugverlangen. Met rode verf staat op een muur bij het geboortehuis van de dictator de leus gekliederd: ‘Eeuwige roem voor Hoxha’. Sommige mensen leren het nooit. Opvallend is de grote kloof tussen rijk en arm in Albanië. Hele wijken met prachtige huizen zijn verspreid door het land te vinden. Daarnaast is er nog veel armoede in dit armste land van Europa. Men is over het algemeen erg dankbaar voor de herwonnen vrijheid, maar de uitingen van dankbaarheid gaan soms erg ver. Vaak wappert de Amerikaanse vlag broederlijk naast de Albanese. En het deed mij pijn aan de ogen om in een der steden een standbeeld te zien van George W. Bush, een van de meest incompetenten presidenten die de Verenigde Staten ooit heeft gekend.

Albanië kent een prachtige natuur. Vooral het noordoosten heeft een betoverende schoonheid. Het is minder liefelijk dan de Alpen in Zwitserland en Oostenrijk, maar het is er ongerept en rustig. De cultuurminnaar kan terecht in prachtige kerken en kloosters, die vaak versierd zijn met indrukwekkende iconen. En wilt u ruïnes zien van indrukwekkende burchten op hoge heuvels, dan moet u beslist een bezoek aan dit onbekende land brengen. De toeristen hebben dit lustoord nog niet ontdekt en de prijzen van de producten en diensten zijn er uitzonderlijk laag. In de hoofdstad Tirana is alle luxe te vinden. We zagen er een hypermodern warenhuis, waar geen Europese hoofdstad zich voor zou hoeven te schamen, alleen waren er nauwelijks klanten. Maar Tirana?... de eerlijkheid gebiedt het te zeggen, vind ik nauwelijks de moeite waard. Zoals ieder jaar, probeerde ik ook nu in elke plaats waar we hebben overnacht een damprobleem te maken. Graag wil ik overal waar ik geweest ben mijn geurspoor achterlaten. We begonnen onze reis in Macedonië in de plaats Ohrid (spreek uit Ochried) aan het prachtige meer dat ‘de parel van de Balkan’ wordt genoemd. Na een overnachting bezochten we de volgende dag het klooster van Naum, bijna op de grens met Albanië. De roem van dit prachtige bouwwerk was het vooruitgesneld. Een aantal jaren geleden waren we er al een keer geweest. Het was opvallend hoeveel toeristischer het inmiddels was geworden. De Macedoniërs verzorgen hun public relations kennelijk uitstekend.

Het klooster van Naum

De volgende dag gingen we naar Albanië. Het oude stadje Korce verraste ons zeer. Alles was er veel ordelijker dan we het ons hadden voorgesteld. De straten en huizen zagen er ordentelijk uit en in heel Albanië hebben we maar één bedelares gezien. Dat is

in sommige Oost- en Zuid-Europese landen wel anders. Een extra verrassing van deze reis was het bezoek aan de schitterende Noord-Griekse plaats Kastoria. Omdat de stad op een schiereiland ligt, maakt het een zeer schilderachtige indruk. We konden zo toch nog een kleine bijdrage leveren aan het herstel van de Griekse economie.

Toen we de dag erna terugkeerden naar Albanië, moesten we natuurlijk het kasteel van de nationale held Skanderbeg bezoeken. De Albanese kastelen zijn bijzonder groot. Alle bewoners van een dorp bouwden hun huizen binnen de omwalling, waar ze bescherming vonden in tijden van nood. Het verhaal van Skanderbeg, die zich met succes tegen de Turkse vijand te weer stelde, is te uitgebreid om in dit verslag te vermelden. Hij vertegenwoordigt de positieve zijde van de Albanese geschiedenis. Een ongekend dieptepunt was de veertig jaar durende dictatuur van Enver Hoxha. Zijn geboortehuis in Gjirokaster is ingericht als museum. Zo'n gedenkplaats heeft voor mij een dubieus karakter. Voor verstokte communisten is het wellicht een soort bedevaartsoord. In elk geval werd er voor mijn gevoel te weinig afstand genomen van het verleden. Zoals gezegd was het bezoek aan de hoofdstad Tirana niet het

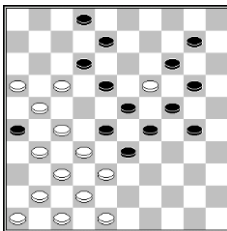

Zo wordt de nationale held uitgebeeld

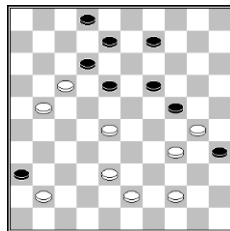
hoogtepunt van onze reis. Na een paar dagen gingen we terug naar Macedonië, waar het vliegtuig ons wachtte voor de terugreis naar Nederland. Het was een mooi moment om terug te keren. Het regende de hele dag en de temperatuur ging terug van ruim 30 naar ongeveer 15 graden. In Nederland was het toen een graad of 27. Albanië is een mooi land om te bezoeken, maar je moet er niet vaker dan één keer' in je leven naar toe. Je mag dan natuurlijk hopen dat je net als wij een uitstekende gids en een heel prettige groep op de reis treffen. Dat maakt de vakantie tot een unieke ervaring.

De problemen

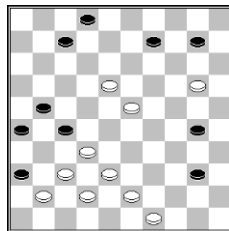
1. 29-8. Ohrid

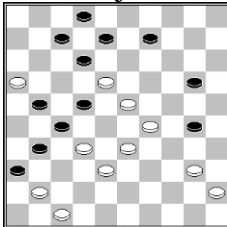
2. 30-8. Korçe

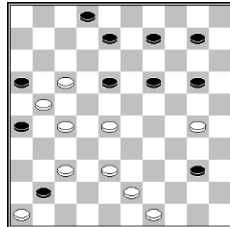
3. 31-8. Kastoria

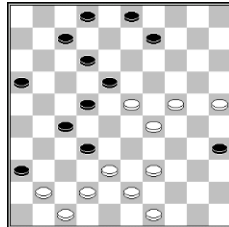
4. 2-9. Gjirokaster

5. 3-9. Berat

6. 4-9. Tirana

In ieder overnachtingsplaats een probleem? Dat is niet helemaal gelukt. U mist problemen van 1 en 5 september. In het eerste geval ontbrak het aan inspiratie, de tweede keer was het zo gezellig in de groep, dat er geen tijd meer over was voor het dambordje.

Voor de internetzwerwers die per ongeluk op deze site zijn terechtgekomen en die de puzzels onoplosbaar achten, geven we hieronder een diagram met de nummering. Met enige moeite is het misschien mogelijk om de oplossingen na te spelen, al zal dat zeker wel enig

doorzettingsvermogen vergen. Het eerste probleem is misschien wel meteen het beste. In deze massale stand gaat de winst als volgt:

ZWART

	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	
	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	
	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	
	31	32	33	34	35
36	37	38	39	40	
	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	

WIT

1. 27-22; 18x36- meerslag. **2.** 32-27; 24x13. **3.** 37-31; 26x37. **4.** 42x31; 33x42. **5.** 47x38; 36x47. Dam. **6.** 16-11; 47x33. **7.** 48-42; 33x47. **8.** 46-41; 47x36. **9.** 27-22; 36x7- meerslag. **10.** 22x4; 12x21. **11.** 4x1- over de stukken 13,23,30,14,8 en 7. Er blijft nog een eindspelletje over, dat als volgt uitgespeeld moet worden: ...; 21-27. **12.** 1-23. Als zwart nu niets doet, wint wit eenvoudig door op de lijn 5-46 te blijven. Zwart moet dus nog een ultieme poging ondernemen om door te breken. Daartoe offert hij een stuk: ...; 2-7. **13.** 23x1; 27-32. Maar het mag niet baten: **14.** 1-29; 32-37. **15.** 29-47 en na 15 zetten moet zwart zijn laatste schijf weggeven. Het tweede probleem is minder ingewikkeld,

maar door de meerslagen heeft het wel een zekere elegantie. De winst gaat als volgt:

1. 17-11; 36x47. **2.** 21-17; 47x49. Hier wordt gebruik gemaakt van een speciale regel. Eerst moet de slag worden uitgevoerd en daarna mogen de stukken pas worden weggenomen. De dam mag dus niet doorslaan, want de schijf op 38 staat er nog. **3.** 28-23; 49x7. **4.** 23x3; 12x21. **5.** 3x15 (over de stukken 8, 18 en 24); 35x24. **6.** 15x1 met dezelfde slotstand als in het vorige probleem. Ook het derde (Griekse) probleem mondt uit in dezelfde eindstand:

1. 23-19, 36x47. **2.** 20-14; 9x20. **3.** 37-31; 26x39. **4.** 49-44; 47x22, over 38,19 en 18. **5.** 44x4; 27x38. **6.** 4x1 over 22, 38, 39 en 7.

In de stad van de ellendige dictator Hoxha gebruikte ik een slagsysteem dat ik 61 jaar geleden, bij mijn debuut (in Trouw van 2 juli 1955) ook al onder handen nam. Maar eerst nemen we een kijkje in Hoxha's allerminst proletarische onderkomen.

Een kamer in Hoxha's geboortehuis

Wit wint in het vierde probleem door **1.** 32-28; 22x13. **2.** 23-19; 13x24. **3.** 38-32; Het raffinement van deze tussentijdse actie miste ik nog op 13-jarige leeftijd. **27x38.** **4.** 16x7; 31x22. **5.** 28x17; 12x21. **6.** 33x42; 24x33. **7.** 42-38; 33x42. **8.** 47x38; 36x47. **9.** 40-34. Met een meerslag wordt de zwarte dam het vagevuur ingetrokken; 47x49. **10.** 45x1 en weer zien we de slotstand uit de vorige problemen. Het damspel is onuitputtelijk.

Hoe dwingend is de dwang?

Bij het vijfde en zesde probleem zien we momenten waarop zwart gedwongen is een bepaalde slag te kiezen, omdat het alternatief nog veel slechter is. Of toch niet? Laten we het bekijken. Probleem 5. **1.** 17-12; 41x23. **2.** 12x5; 26x17. **3.** 30-24. Het is de bedoeling dat zwart nu gedwongen is naar veld 29 te slaan. En dat is ook zo. Kiest zwart voor (19x30) dan geeft het computerprogramma hem na 5x6 weinig kans op overleving. Het gaat aldus verder: ...; 20x29. **4.** 49-44; 40x49. **5.** 38-33; 47x21 (meerslag). **6.** 33x11; 16x7. **7.** 5x16. Uiteraard neemt zwart nu de witte dam af met 7-11. **8.** 16x7; 2x11, maar met **9.** 46-41 wint wit, zoals we dat noemen, op tempo. Hij loopt braaf de zwarte schijf tegemoet.

Met het zesde probleem meende ik iets heel aardigs op het bord gekregen te hebben. Kom en zie: **1.** 41-37; 32x41. **2.** 42-37; 41x32. **3.** 47-41; 36x47. **4.** 49-44; 47x33. **5.** 39x8 en zwart mag

kiezen. Nu zal iemand die het vervolg niet ziet, ongetwijfeld met schijf 3 slaan. Je laat immers niet toe dat wit naar dam slaat. Dan gaat het als volgt verder: dus: 3x12. **6.** 43-38; 32x43. **7.** 44-39; 43x34. **8.** 29x40; 18x20. **9.** 25x3; 35x44. **10.** 3x40. (N.B. 3x35 zou verlies opleveren) Nu zien we een variatie op het eindmotief uit de eerste problemen. Zwart heeft niets beters dan 16-21 en na **11.** 40x1 zien we de bekende stand weer terug. Helaas laten de analyseprogramma's zien dat zwart bij de vijfde zet beter voor 2x13 kan kiezen. Na 23x1 (32-37) 1-23 (27-32) zit er geen winst meer in. Jammer, maar dit vraagstuk kan dus worden weggegooid, want de belangrijkste voorwaarde voor een probleem is: wit moet winnen.